

การศึกษาเทียบเท่า

ความหมาย

การศึกษาเทียบเท่า (Equivalency Education) หมายถึงโปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐานและเทียบเท่าการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การเทียบเท่า หมายถึง การนำวุฒิไปใช้ประโยชน์เป็นสำคัญคือเทียบเท่าเพื่อสิทธิบางอย่าง เช่น เพื่อรับราชการ เพื่อการอุปสมบท เพื่อการรับสมัครเลือกตั้ง หรือ เทียบเท่าเพื่อสิทธิทุกประการเป็นการนำวุฒิไปใช้ทุกอย่างรวมทั้งการศึกษาต่อ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547 : 5)

ความเป็นมาและพัฒนาการ

องค์การ Unesco (1993 : 2) ให้ความหมายการศึกษาเทียบเท่าไว้ “โปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าเป็นโปรแกรมการศึกษาทางเลือกเทียบเท่าการศึกษาในระบบสายสามัญหรืออาชีวศึกษา” การศึกษาเทียบเท่า (Equivalency Education) หมายถึง โปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าการศึกษาในระบบสายสามัญหรืออาชีวศึกษา ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การเทียบระดับการศึกษา และรวมถึงการศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัว เป็นต้น

ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานการศึกษาลักษณะเทียบเท่ามายาวนาน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่เรียนนอกระบบได้รับใบรับรองคุณวุฒิ การศึกษาเทียบเท่าการศึกษาในระบบทั้งสายสามัญศึกษา

และอาชีวศึกษา เนื่องจากมีคนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบไม่ว่าจะเป็นการตกหล่น ด้อย พลาด หรือขาดโอกาส อันมีสาเหตุหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว ความยากจน การอพยพตามบิดามารดาไปประกอบอาชีพ ปัญหาสุขภาพ ขาดแรงจูงใจ ปัญหาความห่างไกล ไม่สะดวกปลอดภัยในการเดินทางไปโรงเรียน ให้มีโอกาสรับการศึกษาในระบบเพื่อพัฒนาตนเองเพิ่มวุฒิการศึกษาเพื่อการหางานทำหรือการศึกษาต่อ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547 : 2) การศึกษาเทียบเท่ามีความสำคัญในการพัฒนาคน การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศมาช้านาน

การจัดการศึกษาเทียบเท่าได้ดำเนินการตั้งแต่วระดับการอ่านออกเขียนได้จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นับตั้งแต่ปี 2483 จนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษาต่างกันไปตามจุดเน้นการพัฒนาในแต่ละช่วงเวลา แบ่งออกได้เป็น 5 ระยะ ดังต่อไปนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547 : 8 - 81)

ระยะที่ 1 พ.ศ. 2483 - 2488 ในปี 2483 กระทรวงศึกษาธิการเริ่มจัดการศึกษาเทียบเท่าโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนอกระบบ ซึ่งอาจศึกษาด้วยตนเองหรือเรียนจากโรงเรียนกวดวิชา เข้าสอบเทียบคุณวุฒิการศึกษาสายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นประจำปี ผู้สอบผ่านได้ใบรับรองคุณวุฒิจากการสอบเทียบเพื่อใช้ในการทำงานหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่สามารถใช้เพื่อการศึกษาต่อสถาบันในระบบได้

ระยะที่ 2 พ.ศ. 2489 - 2504 กองการศึกษามหาวิทยาลัยได้ทดลองจัดการศึกษาเทียบเท่า ในรูปแบบการจัดชั้นเรียนการศึกษามหาวิทยาลัย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาเรียน 1 ปี แล้วให้ผู้เรียนเข้าสอบเทียบ พบว่ามีผู้เข้าเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี 2498 กองการศึกษามหาวิทยาลัยได้จัดชั้นเรียนการศึกษามหาวิทยาลัยภาคหลักสูตรฐาน ภาคต้นเทียบเท่า ป.2 และภาคปลาย เทียบเท่า ป.4 จัดการสอบวัดผลเอง ไม่ได้มีการสอบเทียบ

กระทรวงศึกษาธิการโดยกองส่งเสริมและวัดผลการศึกษา กรมวิสามัญศึกษายังคงดำเนินการให้มีการสอบเทียบวัดระดับความรู้ในระดับชั้นต่างๆ สำหรับผู้เรียนที่มีได้อยู่ในระบบโรงเรียนจนถึง พ.ศ. 2515 ได้โอนอำนาจหน้าที่ของกองส่งเสริมและวัดผลการศึกษาไปสังกัดกรมวิชาการ และจัดสอบเทียบความรู้แก่บุคคลภายนอกตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระยะที่ 3 พ.ศ. 2504 - 2519 กองการศึกษามหาวิทยาลัยได้จัดทำหลักสูตรระดับ 4 (มัธยมศึกษาตอนต้น) กำหนดเวลาเรียน 1 ปี 6 เดือน แบ่งเรียนเป็นภาคๆ ละ 6 เดือน ภาคหนึ่งๆ ให้เรียน 2 หมวด วิชารวม 3 ภาค 6 หมวด ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสุขศึกษา กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้เป็นหลักสูตรที่ผู้จบเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยไม่ต้องมีการสอบเทียบ ใบประกาศนียบัตรใช้ศึกษาต่อในสถานศึกษาในระบบได้

ระยะที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2533 รูปแบบการจัดการศึกษาเทียบเท่าได้ขยายออกไปหลากหลายขึ้น ได้แก่ 1. การศึกษามหาวิทยาลัยแบบเบ็ดเสร็จทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นการศึกษาระบบทางไกล ตาม

หลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัยแบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4 พุทธศักราช 2522 ซึ่งเทียบเท่ากับการศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนจากสื่อผสมควบคู่กับการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม

2. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการมอบให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสอบเทียบความรู้แทนกรมวิชาการโดยปรับปรุงให้เป็นการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีการพบกลุ่มและทำกิจกรรมทำให้ผู้สมัครสอบต้องลงทะเลเป็นนักศึกษาประเภทบุคคลภายนอก ตั้งแต่ต้นภาคเรียน ต้องมาเข้าประชุมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามที่กำหนดนอกจากนี้มีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับคนไทยในต่างประเทศ

3. การศึกษาเทียบเท่าประเภทชั้นเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของชั้นเรียน ภาคค่ำ หรือในเวลาปกติ เช่น โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2530 ทั้ง 3 ระดับ

4. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ใช้หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา พ.ศ. 2524 ใช้เรียนได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

วิธีการเรียนการสอนในการศึกษาเทียบเท่าตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 กำหนดวิธีเรียน 3 วิธี คือ แบบชั้นเรียน แบบทางไกล และแบบเรียนด้วยตนเอง สามารถนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาเทียบโอนรวมกันได้ การสอบเทียบความรู้จึงถูกจัดเข้ามาเป็นรูปแบบการเรียนด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนจึงมีความยืดหยุ่นมากขึ้น แต่มาตรฐานการประเมินผลในแต่ละวิธีมีความแตกต่างกัน

ระยะที่ 5 พ.ศ. 2534 - 2541 เป็นช่วงที่มีหน่วยงาน สถานศึกษา สนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนเกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพบริเวณชายแดน ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษโรงเรียนผู้ใหญ่หน่วยจัดสอบและห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ การศึกษาเทียบเท่าหรือการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ มีนักศึกษาเข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2531 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ. 2530 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ฉบับเพิ่มเติมหมวดวิชาเลือก พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2541 ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทั้ง 3 วิธีเรียนคือ แบบชั้นเรียน เรียนทางไกล และเรียนด้วยตนเองสามารถสอบการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกไปพร้อมๆ กันได้ และผลการเรียนสามารถถ่ายโอนกันได้ มีการยอมรับประสบการณ์ด้านอาชีพที่มีอยู่เดิมให้นำมาเทียบเป็นผลการเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนสะดวก ประหยัดไม่เสียเวลา และสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับสภาพของตนเอง

นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ ในรูปแบบของการศึกษาเทียบเท่าอีก 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ พ.ศ. 2533 (ปอ.) เป็นหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งของประชาชนโดยเฉพาะ

เยาวชนในชนบทที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่น ได้มีอาชีพและสืบทอดอาชีพในท้องถิ่นนั้นๆ ร่วมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2539 (กศน. ปวช.) เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาแรงงานในสถานประกอบการให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน

ระยะที่ 6 พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน เป็นเวลาหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีสาระและมาตรฐานครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแกนกลางของประเทศหลักสูตรเดียว สำหรับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่มีอยู่ทุกหลักสูตรถูกยกเลิกไป ส่งผลให้การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญเป็นการศึกษาที่มีมาตรฐานเดียวกันกับการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยไม่ต้องมีการเทียบเท่า ในปี 2546 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือ เป็นหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ฉบับใหม่ แต่ยึดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลัก ปรับระยะเวลาเรียน วิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะของกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

ลักษณะและวิธีการจัดการศึกษา เทียบเท่า

โปรแกรมการจัดการศึกษาเทียบเท่าอาจมีลักษณะและวิธีการจัดที่แตกต่างกันได้ ในปัจจุบันมีโปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าที่มีลักษณะแตกต่างกันสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มี 3 ระดับชั้น คือ ประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเทียบเท่าของไทย ดำเนินการภายใต้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนตลอดหลักสูตรกำหนดไว้ 4 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนมีเวลาเรียน 20 สัปดาห์ หลักสูตรแต่ละระดับประกอบด้วย 3 กลุ่มหมวดวิชา คือ **กลุ่มแรกเป็นหมวดวิชาพื้นฐาน** ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ กลุ่มที่ 2 เป็นหมวดวิชาประสบการณ์ ได้แก่ พัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 และ 2 และพัฒนาอาชีพ กลุ่มที่ 3 เป็นหมวดวิชาพัฒนาอาชีพและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต วิธีการเรียนรู้ อาจเรียนรู้จากกลุ่ม อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการเสริมความรู้หรือสอนเสริม และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การประเมินผลดำเนินการโดยสถานศึกษาทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน ในแต่ละปีมีผู้ลงทะเบียนเรียนทั้ง 3 ระดับ ความเป็นจำนวนกว่าล้านคน

อัตราการสำเร็จการศึกษา ในเวลา 4 - 6 ภาคเรียน (ปีการศึกษา 2546 - 2548) ระดับประถมศึกษา อัตราการสำเร็จการศึกษาร้อยละ 23.20 อัตราการออกกลางคันร้อยละ 52.29 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อัตราการสำเร็จ การศึกษาร้อยละ 30.76 อัตราการออกกลางคันร้อยละ 42.00 ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย อัตราการสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 40.24 อัตราการออกกลางคันร้อยละ 30.92 อัตราการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 14.83 (สนอง โลกิตวิเศษ และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ 2550)

2. การเทียบระดับการศึกษา การเทียบระดับการศึกษาเป็นการยอมรับคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพและประสบการณ์การทำงาน เป็นการให้ความสำคัญกับมรดกประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมที่เป็นองค์รวมของบุคคล สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนมอบหมายให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 21 แห่งทั่วประเทศ เป็นหน่วยปฏิบัติ โดยมีคณะกรรมการกลางระดับสำนัก และมีคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละศูนย์ การเทียบระดับประกอบด้วยระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ 2550 : ฏ)

3. การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำเอาผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือทั้งสองรูปแบบผสมกันโดยนำมาเทียบกับการศึกษาในระบบเป็นหลัก สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนได้ 3 รูปแบบ คือ

1) เทียบโอนผลการเรียนทั้งที่เป็นหมวดวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และไม่เป็นหมวดวิชาเข้าสู่หลักสูตรการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2) เทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ

3) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เป็นการประเมินความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตาม อัจฉริย และเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตร สำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาเทียบโอนผลการเรียนได้ 2 รูปแบบได้แก่ 1) เทียบโอนผลการเรียนรายวิชา / กลุ่มวิชาจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ 2) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน เทียบโอนได้ 2 รูปแบบคือ 1) เทียบโอน ความรู้และประสบการณ์ประเภทสามัญศึกษา และ 2) เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ประเภท อาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอน ผลการเรียนได้ 5 รูปแบบคือ 1) เทียบโอนผลการเรียนจากการ ศึกษาในระบบ 2) เทียบโอนผลการเรียนจากการ ศึกษา นอกระบบเข้าสู่ในระบบ 3) เทียบโอนผล การเรียนจากการจัดการศึกษา โดยครอบครัวเข้าสู่ การศึกษาในระบบ 4) เทียบโอนผลการเรียนจาก การจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียน และ 5) เทียบ โอนผลการเรียนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่าง ประเทศเข้าสู่การศึกษาในระบบ (สุมาลี สังข์ศรี และ คณะ 2550 : ช)

4. การสอบเทียบ GED (General Education Development) GED เป็นโปรแกรม การศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สหรัฐอเมริกา ดำเนินการโดยศูนย์การสอบ GED (GED Testing Centers) ศูนย์นี้อยู่ในความดูแล ของสภาการศึกษาอเมริกัน (American Council on Education / ACE) ซึ่งได้รับงบประมาณทั้ง จากภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานรักษา มาตรฐานการสอบ ศูนย์นี้จะจัดสรรให้มลรัฐดำเนิน การสอบการศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แต่ละรัฐ

ดำเนินการ (ACE, 2001) โปรแกรมการศึกษา เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้เป็นที่นิยม ในประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา และแพร่ หลายสู่ต่างประเทศ รวมทั้งประเทศไทย การจัด สอบการศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตอบสนองความต้องการพัฒนาตนเองของแต่ละคน ด้านวิชาชีพ และโอกาสในการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ หลายล้านคน ด้วยเหตุผลหลากหลายที่ไม่สามารถ เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนได้ประมาณ 1 ใน 7 คน อเมริกาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผู้ผ่านการสอบการศึกษาเทียบเท่าระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือหนึ่งใน 20 ของนัก ศึกษามหาวิทยาลัยเป็นผู้จบการศึกษาเทียบเท่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณร้อยละ 70 ของ ผู้สอบผ่านการศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายจบการศึกษาอย่างน้อยเกรด 10 มีอายุเฉลี่ย 24 ปี (Russell, 2001) ประชาชนชายหญิงอายุ ตั้งแต่ 17 ปีขึ้นไปจำนวนมากกว่า 860,000 คนเข้า สอบในแต่ละปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรายงานว่า นัก ศึกษาที่สอบผ่านเกณฑ์ จะได้รับประกาศนียบัตร มัธยมศึกษาตอนปลายของการศึกษาเทียบเท่าระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายประสบความสำเร็จ ทั้งใน การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และในอาชีพการ งานในระดับที่น่าพึงพอใจ การสอบการศึกษาเทียบ เท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการยอมรับ จากเจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และหน่วยงานของทางกองทัพ สหรัฐอเมริกาเป็นอย่างดี (World Study Center. 2006)

โปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาที่ ดำเนินการในประเทศไทย วิชาที่สอบทั้งหมด 5 วิชา

ได้แก่ Writing Skills, Literature and the Arts (Reading), Sciences, Social Studies, Mathematics ผู้สอบต้องสอบได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่า 225 คะแนน จากคะแนนเต็ม 400 คะแนน และคะแนนแต่ละวิชาต้องไม่ต่ำกว่า 40 คะแนน จึงจะถือว่าสอบผ่าน ได้วุฒิ ม.6 ซึ่งสามารถนำผลสอบไปเทียบได้ที่กองเทียบวุฒิ กระทรวงศึกษาธิการส่วนผู้ที่สอบวิชาใดไม่ผ่านต้องสอบใหม่โดยมีระยะเวลาห่างจากการสอบครั้งแรก 90 วันขึ้นไป

5. โปรแกรมการศึกษาเทียบเท่าหลักสูตร

: GCE & IGCSE หลักสูตร GCE & IGCSE เป็นการศึกษาเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหราชอาณาจักร เป็นการศึกษาที่เทียบเท่ากับการสอบระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย (World Study Center. Sept 2006.) นักเรียนในอังกฤษหรือในที่ต่าง ๆ ทั่วโลกจะได้รับข้อสอบในวันและเวลาเดียวกัน ในประเทศไทย บริติช เคาน์ซิล ทั้งที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ สามารถจัดสอบ GCE และ IGCSE ให้กับนักเรียนที่เคยศึกษาในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย และอื่น ๆ หรือนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาของอังกฤษโดยที่สามารถนำผลสอบ GCE หรือ IGCSE รวม 5 วิชา คะแนนไม่ต่ำกว่า C ในทุกวิชาสามารถนำไปเทียบวุฒิ มัธยมศึกษาตอนปลายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้ นักเรียนสามารถเลือกสอบได้เป็นรายวิชาแล้วแต่ความต้องการของแต่ละบุคคล ผู้สมัครสอบคนหนึ่งๆ สามารถเลือกสอบได้ทั้งสองสถาบัน คือ University of London – GCE และ University of Cambridge Local Examinations Syndicate – IGCSE

ความสำคัญและประโยชน์

กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาเทียบเท่า ประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ จากทุกภาคส่วนของประเทศ เช่น กลุ่มเด็ก สตรี ผู้ต้องขัง แรงงาน คนพิการ ทหารเกณฑ์ ผู้สูงอายุ เกษตรกร ชาวเขา ผู้นำท้องถิ่น ชาวสลัม คนไทยมุสลิม ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่มีโอกาสได้เรียนต่อในระบบโรงเรียน คนไทยในต่างประเทศ นักเรียนในระบบโรงเรียน และกลุ่มพิเศษอื่นๆ กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้สามารถจะได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆไปพร้อมกับการได้เพิ่มระดับการศึกษาจากโปรแกรมการศึกษาเทียบเท่า การศึกษาเทียบเท่าจึงเป็นการศึกษาทางเลือกสำหรับคนที่พิจารณาแล้วว่าวิธีการศึกษาเหมาะสมกับสภาพของตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะนำการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และสังคมแห่งความรู้ (Knowledge – based Society) การศึกษาเทียบเท่านอกจากจะเป็นโอกาสที่สองของกลุ่มผู้ด้อย พลาด หรือขาดโอกาสทางการศึกษาแล้ว การศึกษาเทียบเท่ายังมีความสำคัญในฐานะเป็นการศึกษาทางเลือกสำหรับประชาชนในระบบการศึกษาไทย

การศึกษาเทียบเท่าจึงนับว่ามีความสำคัญและเป็นความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ เป้าหมายของการศึกษาเทียบเท่า เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและมีทางเลือกในการศึกษาต่อได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการพัฒนาอาชีพ เป้าหมายดังกล่าวมีความครอบคลุมเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีเจตคติที่ถูกต้อง และครอบคลุมเป้าหมายในมุมมอง

มองผู้ประกอบการ ซึ่งต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น ด้านภาษา ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านความสามารถในการคิดและการนำเสนอ ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม จึงสรุปได้ว่าการดำเนินการของการจัดการศึกษาเทียบเท่าโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้ที่สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ การศึกษาเทียบเท่าเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน

สนอง โลहितวิเศษ

บรรณานุกรม

- สนอง โลहितวิเศษ และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์. **รายงานการวิจัยเรื่อง** Equivalency Programme for Promotion of Lifelong Learning. สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. เอกสารอัดสำเนา. 2550.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. **การศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. โครงการวิจัยได้รับการสนับสนุนจากองค์การศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ 2547.
- สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. **การศึกษาสภาพการดำเนินงานเทียบโอนผลการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2550.
- ACE. American Council on Education. **Adult Learning : Educational Credentials**. Available. URL : <http://ace-webtest.nche.edu/calec/ged/funding-A.html>. 2001.
- Russell, Linda. **The GED Testing Program**, ERIC Digest. Available. URL : <http://ericae.net/db/edo/D314430.HTM>. 2001.
- State of Adult Education. Adult Education Basic Grants to States. Available. URL : <http://WWW.ed.gov/offices/OVAE/AdultEd/Funding/f-ogrant.html>. 2001
- UNESCO. **Volume III Equivalency Programmes**, UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific, Bangkok. 1993.
- World Study Center. **The GED Program**. Available. URL. <http://www.wsc.co.th/index.asp> 2006.